

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת מצורע-שבת הגדול

תשפ"ב

עיה"ק צפת

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצָרֵעַ בַּיּוֹם טְהָרָתוֹ וְהוֹבָא אֶל הַפֶּהּן (ויקרא יד, א-ב). צריך להבין מדוע נאמר "ביום טהרתו", ואמנם איתא בגמ' (מגילה כא.) שבא ללמד שטהרת המצורע היא ביום ולא בלילה, אך נאמרו עוד פעמים "ביום" בפרשה זו ומשמם אפשר ללמוד זאת. (יעוין רש"י שבת קלב. ד"ה מחוסרי כפרה דילפינן ביום ולא בלילה מדנאמר במצורע "וביום השמיני"). וצ"ע גם מדוע דוקא לטהר מצורע החיוב הוא שיהיה ביום ולא בלילה.

עוד צריך להבין מדוע נאמר כאן "זאת תהיה תורת המצורע", מה שלא נאמר כן בכל מצוה, כמו במצוה של אשה בפרשה הקודמת אשה כי תזריע וגו'.

שבת זו היא שבת הגדול, ונקראת כן על שם הניסים שנעשו בשבת זו שהיו ניסים גדולים, וצריך ביאור דהא כל המכות שהיו במצרים היו ניסים גדולים של שינוי הטבע, כגון מים שנהפכו לדם, ומשמע שהניסים שהיו בשבת הגדול הם יותר גדולים ויותר חשובים משאר הניסים שהיו במצרים, וצריך להבין במה הם יותר גדולים וחשובים.

ויש לומר בביאור הדברים על פי מה שכתב החתם סופר בסה"ק תורת משה (פרשת מצורע ד"ה איתא בגמ' וזל"ק: "איתא בגמ' האי רוכלא שבא בעיירות הקרובות לציפורי והי' מכריז מאן בעי חיי מאן בעי חיי, והלך אצלו ר' ינאי, ואמר האי רוכלא לר' ינאי אין אתה צריך לזה, והלכו שאר בני אדם אצלו, והראה להם ספר תהלים אשר כתיב בו מי האיש החפץ חיים וכו' נצור לשונך מרע. וקשה איך עלה על דעת ר' ינאי שיש סמא דחיי שהאדם יוכל לחיות עי"ז חיים נצחיים שהלך אצלו ליקח ממנו, ולמה אמר לו שאין אתה צריך לזה.

"ונראה לבאר דהנה מן הידוע דמצורע חשוב כמת, ולא מת ממש, רק דאינו נהנה מזה העולם כלום. ואיתא במדרש שהקב"ה אמר למשה משה גם אתה צריך לפרשה זו, שגם הוא דיבר לשון הרע ועי"ז בא עליו צרעת, אבל השומר פיו שומר מצרות נפשו, ר"ל נפש ממש, שלא יבוא עליו צרעת שהוא חשוב כמת. וא"כ ר' ינאי בודאי ידע בעצמו שלא יוכל לחיות חיי נצחיות, אך סבר שיוכל לחיות, היינו שלא יהי' נקרא מת כמו עני או מצורע, ובאמת ידע האי רוכל רפואה למיתה זו, היינו לצרעת, שאמר נצור לשונך מרע, היינו מלשון הרע, אבל זה לא שייך לגבי ר' ינאי שהי' יושב תמיד ועוסק בלימוד ולא הרגיל בלשון הרע", עכל"ק.

ועולה מדבריו שמה שאמרו חז"ל (נדרים סד:) דמצורע חשוב כמת, היינו מפני שהמצורע נמצא במצב של יאוש ודיכאון כיון שהוא יושב בדד מחוץ למחנה מנותק משאר בני אדם ואין רואה מוצא למכתו אימתי יתרפא ויהיה כאחד האדם, וזה נקרא כמו מיתה. דיסוד מצורע הוא שמיואש מחייו והוא מצוער ביסורים נשפיים כל הזמן מפאת שחושב שכל היסורים וכו' שבאים עליו הם למטרה כדי להמיתו ואינו חושב כמ"ש גם זו לטובה וכו'.

וכתב שם החתם סופר ביאור נוסף (שם בד"ה עוד נ"ל) וזל"ק: "עוד נ"ל דהנה איתא במתניתין בעל כרחך אתה חי, דהאדם רוצה למות כמה פעמים מרוב צרות שיש לו בעוה"ז, אך הקב"ה אינו רוצה במיתתו, ובעל כרחו חי. אך אם האדם מקבל הצרות בעוה"ז מהש"י באהבה, אז יברך אותו הקב"ה שמכל הרעות שיש לו בעוה"ז יהי' טובות לעוה"ב. והיינו מה שהי' מכריז האי רוכל מאן בעי חיי, ר"ל שהוא חפץ בחיים חיותו,

ולא שבע"כ אתה חי, נצור לשונך מרע היינו שלא יאמר על שום דבר שהוא רע, רק יקבל אותו מאהבה", עכל"ק.

והיינו שכאשר אדם נמצא בבחינה של מדת הדין אז הוא בבחינת מיתה. והלימוד של הרוכל היה איך לקבל הכל בשמחה ולהבין שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, והדינים גם המה חסדים אך הם חסדים נסתרים. וכאשר אדם מקבל עליו בשמחה את הדינים הוא זוכה להבין אח"כ איך שכל הדינים הם באמת חסדים.

ודבר מחודש כתב החתם סופר, שרק אם האדם מכיר ביסוריו שהם לטובתו בעוה"ז או לעוה"ב, אזי לכל הפחות יהיה לו שכר מהיסורים בעוה"ב. וחתם סופר כתב לפרש לפי הנ"ל הפסוק נצור לשונך מרע, שכל מה שקורה עמו יגיד שזה לטובתו, ואז יהיה בחינה שכל מה שקורה עמו בעוה"ז הוא לטובתו, וא"כ ימצא חיים בחייו בעוה"ז.

ואא"ז פירש בסה"ק דברי בינה (פרשת ואתחנן דכ"ד ד"ה ועיקר) לפי יסוד זה את הנאמר בתפילת משה רבינו ע"ה (דברים ג, כג-כד): "ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, ה' אלקים וגו'" ופירש רש"י: "רחום בדין", וכתב אא"ז וזל"ק: "ועיקר תפילתו של מה שהיה ה' אל[קים] רחום בדין, שבאמת יש הנהגה עליונה שמשפיע השי"ת ברחמיו חסדים עליונים, אפילו בעת התגברות כח הדינים ח"ו, מכל מקום יש בתוכם מוסתר וגנוז בהעלם גם כח הרחמים, ואין שום נברא בעולם שיוכל להבין כח החסד והרחמים האלו, המוסתר וגנוז תוך כח הדינים. וזה פירוש רחום בדין, שאפילו תוך הדין מוסתר בתוכו רחמים עליונים", עכל"ק. וכוונת דברי קדשו שכוונת תפילת מרע"ה שהיא שנזכה להאמין שכל הדינים הם רחמים. והיינו ששם הוי"ה שהוא שם הרחמים יהיה גם בשם אלקים המרמז על מדת הדין, ואם מאמינים כן אזי ממתיקים את הרע לרחמים.

וכן איתא מהרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיעוכ"י שלעתיד לבוא יתגלה שבני ישראל לא סבלו כלל יסורים, והכל היה חסדים נסתרים וכו'. כדאיתא בספר היכלי שם (פרשת משפטים) וז"ל: "כאשר יהיה לעתיד במהרה בימינו שיתגלה כל כוונת הסיבובים וגלגולים שעברו על ישראל כל ימי היותם שהם חסד גמור, וכמו ששמעתי מהרב הגאון מו"ה שלום האבד"ק קאמינקא שאמר בשם המנוח הק' מראפשיץ שיתגלה שאפילו הסתרת פנים לא היה", עכ"ל.

היוצא מן הדברים שמצורע חשוב כמת מפאת המצב של היאוש והדיכאון בו הוא נמצא, וכן מה שעוברים עליו דינים ואינו יודע שגנוז בהם רחמים, וכאשר נטהר המצורע מצרעתו הרי הוא בא לבחינת "חיים". ולכן נאמר בטהרת המצורע "זאת תהיה תורת המצורע", כיון שהתורה היא "תורת חיים", ובתורת חיים יכול המצורע לצאת ממיתה ולבוא לחיים, ולכן מדגיש הפסוק זאת תורת המצורע.

ומטעם זה נאמר ג"כ "ביום טהרתו", כיון שהמצורע שהיה ביאוש ודיכאון ומרה שחורה יוצא מאפילה לאור יום, על דרך שפירש אא"ז בסה"ק תולדות אדם (פרשת מצורע דקכ"ה ד"ה וזה) דיום טהרתו מרמז לתורה שנקראת יום.

וגם מכיון שמצורע הוא בבחינת מת כמ"ש לעיל, א"כ להחיותו צריך רק ע"י בחינת עידוד, ולא בהגדת דברי מוסר שמצבו המיואש יהיה עוד יותר גרוע.

ואא"ז מפרש הפסוק (תהלים קיח, יז) "לא אמות כי אחיה", דלכאורה קשה הרי אם "לא אמות" ממילא מובן ש"אחיה", וא"כ לשם מה אמר "כי אחיה". אלא שיכול להיות מצב שאדם הוא חי אך בעצם הוא בבחינת מת, כמ"ש חז"ל ארבעה חשובים כמת וכמובא לעיל, וזה מדגיש הפסוק לא אמות אלא אחיה, שאחיה בבחינת חיים בכל הבחינות.

והנה בני ישראל היו משועבדים במצרים במשך מאות שנים, והיו במצב של יאוש ודיכאון כי לא ראו סוף לגלותם המר, עד כדי כך שאפילו בהיותם במדבר והיו להם קשיים אמרו (במדבר יד, ד) "נתנה ראש ונשובה מצרימה". ואף שהיו המכות שקיבלו המצרים שהיה בהם שינוי הטבע וראו בהם את יד ה' מ"מ היו עדיין במצב של יאוש ודיכאון שהוא כמו מיתה. ורק בשבת הגדול כאשר היו הנסים של שבת הגדול וראו בזה שגאולתם קרובה, ושכל אחד יוצא גם מן הגלות הפרטית שלו, למצב של גדלות הראש, גדלות המוחין, אז יצאו מבחינת מיתה לבחינת חיים, וע"ש זה נקראת שבת זו שבת הגדול, על שם נסים אלו דייקא,

שבני ישראל יצאו ממצב מיואש שהיו כמו מתים לבחינת חיים, ובבחינה זו היה גדלות הש"ק של בני ישראל במצרים. ולצאת מבחינת מתים וכו' לחיים הוא גדר של הנסים הכי גדולים.

וגאולת מצרים היא שורש כל הגאולות, הכללית והפרטית, כמו שכתבו בספרים הקדושים. וכמו שיצאו בני ישראל במצרים ממצב של מיתה לחיים, כמו כן בכל דור בני ישראל בכל מצב שיהיה יכולים להיות בבחינת חיים ולא מיואשים ומדוכאים הי"ו. השי"ת יעזור שנזכה לגאולה כללית ופרטית בביאת משיח צדקינו בב"א.

לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com